سرزمین

پرونده یکی از میراث قجرها در مشهد
فاطمه آستانی- امیرصفرزاده ۱۴

۳۴۰۰ درخت قربانی مناقشات
مژگان جمشیدی ۱۵

قبر ناخدا در خوزستان
کمینگاه پرستوهای دریایی
مجتبی گهستونی ۱۶

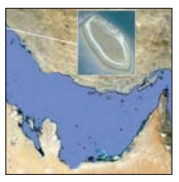

افتتاح اولین گالری خصوصی در تبریز ۱۶

آلودگی در شرق اصفهان بیداد می‌کند

کوره‌های آجرپزی هوای شهر را ندارند

نفیسه قانیان/ اصفهان

هفته گذشته معاون برنامه‌ریزی استاندار اصفهان در جلسه شورای برنامه‌ریزی این استان ضرب‌الاجلی شش‌ماهه را برای جانمایی واحدهای آجرپزی و برخی از معادن شن و ماسه شرق اصفهان که به بحران آلودگی این شهر دامن می‌زنند، تعیین کرد. بنا به تصویب کارگروه زیربنایی استان، این معادن به دلیل استقرار در حریم شهر و همچنین ایجاد آلودگی باید جابه‌جا شوند. علیرضا همدانیان اعلام کرد: «مشاور طرح انتخاب شده و استانداری اصفهان نیز ۵۰ میلیون تومان به این امر اختصاص داده است.»

دلهره در تعطیلات

این جلسه خبرهای بد دیگری نیز برای اهالی این صنف داشت، چراکه به گفته همدانیان طی این فاصله زمانی به هیچ وجه مجوز و انشعاب جدید گاز صادر نخواهد شد. علاوه بر آن واحدهای مذکور در این ایام اجازه برداشت جدید نداشته و باید از دپوی خود استفاده کنند. اعلام این شرایط به معنای تحت فشار گذاشتن واقعی صاحبان واحدها برای پذیرش آینده محتوم خود است. ۲۶ کوره آجرپزی شرق اصفهان و منطقه برخوار و واحدهای مرتبط با معادن شن و ماسه که در مجموع تعداد آنها به بیش از ۱۲۰ واحد می‌رسد، گرچه این روزها به دلیل مشخص نبودن قیمت سوخت و قیمت تمام‌شده محصولات خود که ناشی از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌هاست در تعطیلی به سر می‌برند، اما این اخبار را در تعطیلات خود شنیدند و اینجا و آنجا اعتراض‌هایی را مطرح کردند. بیشترین اعتراض‌ها به مساله انتقال سرمایه‌های میلیاردی واحدها که در مجموع به سقف ۸۰۰ میلیارد تومان می‌رسد، برمی‌گردد؛ موضوعی که به نظر می‌رسد با اختصاص تنها ۵۰ میلیون تومان از سوی استانداری اصفهان قابل جبران نیست. موضوع دیگر فلش اتهام آلایندگی است که این روزها بیش از همه به سمت این واحدها نشانه رفته و آنان این اتهام را مبتلابه تبعیضی ناخواسته می‌دانند چراکه در حالی همه نگاه‌ها متوجه آلایندگی شرق اصفهان است که غرب اصفهان همچنان با بزرگ‌ترین مراکز آلاینده و غیراستاندارد خود یعنی پالایشگاه و نیروگاه اصفهان روزگار می‌گذراند.

برشی کوچک از سیب کرم‌خورده شهر

اتخاذ این تصمیم در حالی است که دبیر انجمن تولیدکنندگان آجر در اصفهان و حومه معتقد است این واحدها سهم ناچیزی از آلودگی هوای شهر اصفهان را شامل می‌شوند و این امر مورد تایید مسوولان است. مجید سلجوقی در گفت‌وگو با خبرنگار ما با اشاره به اینکه طبق آمارهای موجود کمتر از پنج درصد از آلودگی هوای شهر ناشی از فعالیت صنایع است، اظهار داشت: با جابه‌جایی واحدها به نقطه دیگری از اصفهان موافق نیستیم. وی ادامه داد: آلودگی این واحدها تاثیر کمی بر شهر اعمال می‌کند، چراکه جهت وزش باد در اصفهان از غرب به شرق است و در واقع به همین دلیل نیز این واحدها در شرق اصفهان جانمایی شده‌اند. سلجوقی با تاکید بر اینکه تمامی کارخانه‌ها و واحدهای فعال در این منطقه دارای پروانه و مجوز تاسیس و بهره‌برداری هستند، افزود: وضعیت فعلی وضعیت مبهمی است و در حالی که هر کدام از این واحدها ۲ تا ۱۰ میلیارد تومان سرمایه‌گذاری کرده‌اند، تصمیم بر جابه‌جایی آنها گرفته شده است. وی با بیان اینکه تاکنون محل مشخصی برای استقرار واحدها پس از جابه‌جایی تعیین نشده، ادامه داد: زمانی که صحبت از جابه‌جایی به میان می‌آید، باید محل مشخص و امکانات تعریف‌شده‌ای در نظر گرفته شود. این در حالی است که به رغم برنامه‌ریزی‌ها از دو سال پیش تاکنون محل مناسبی برای این منظور اعلام نشده و از سوی دیگر تامین اعتباری نیز صورت نگرفته است. دبیر انجمن تولیدکنندگان آجر در اصفهان با خاطرنشان ساختن اینکه انتقال سرمایه‌ها زمانبر و هزینه‌بردار است، اضافه کرد: تخریبی که در منطقه صورت می‌گیرد در اثر فعالیت معادن شن و ماسه و کارخانه‌های مرتبط با آن است و این واحدها نیز زیر نظر استانداری اصفهان فعالیت می‌کنند. سلجوقی افزود: این معادن تا عمق هشت متر نیز خاکبرداری انجام می‌دهند، اما خاکبرداری واحدهای آجرسازی حداکثر تا دو متر است که این میزان نیز در محل‌های مجاز صورت می‌گیرد. گفتنی است، در حال حاضر بیش از ۱۲۰ واحد آجرپزی در دو منطقه محمدآباد و سگزی واقع در شرق اصفهان فعالیت می‌کنند.

یک قاچ بزرگ

اما رئیس سازمان حفاظت محیط زیست استان اصفهان در این باره گفت: درصد قابل توجهی از آلودگی هوای اصفهان ناشی از فعالیت معادن شن و ماسه و واحدهای آجرپزی در شرق اصفهان است. احمدرضا لاهیجان‌زاده در گفت‌وگو با خبرنگار ما بیان داشت: در کنار این بحث موضوع تخریب منابع ملی نیز مطرح است، چراکه این معادن هم‌اکنون بیش از ظرفیت و توان خود مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند که انتقال واحدهای مرتبط با آنها به محل جدید، می‌تواند اتخاذ رویکردهای جدید زیست‌محیطی را نیز به دنبال داشته باشد. وی در پاسخ به این گفته که فلسفه استقرار این واحدها در شرق اصفهان به دلیل جلوگیری از ورود آلاینده‌ها به شهر بوده است، اضافه کرد: قدمت این واحدها بیش از ۳۰ سال بوده و زمانی که استقرار نخستین واحدها به دلیل وجود منابع در این منطقه صورت گرفته است، آلایندگی خاصی وجود نداشته، اما به تدریج تعداد و ظرفیت واحدها افزایش یافته و به عامل بزرگی در بروز بحران آلودگی شهری تبدیل شده است. لاهیجان‌زاده ضمن یادآوری این نکته که قرار گرفتن این واحدها در این نقطه بر اساس طرح آمایش سرزمین نبوده است، گفت: استان اصفهان پیش از انقلاب ۱۰ درصد از میزان آجر تولیدی کشور را تولید می‌کرد. این در حالی است که این میزان طی سال‌های گذشته تا ۶۰ درصد نیز افزایش داشته است. رئیس سازمان حفاظت محیط زیست استان پیشرفت بیابان‌زایی را از دیگر نتایج فعالیت این واحدها در شرق کلانشهر اصفهان دانست و ادامه داد: این واحدها هم از طریق سوخت مصرفی و هم بر اثر غبار خروجی از دودکش‌ها آلودگی ایجاد می‌کنند. وی در خصوص اینکه آیا استانداردسازی فعالیت این واحدها روش مناسب‌تری نسبت به جابه‌جایی آنها نیست، تصریح کرد: شیوه فعالیت این کارگاه‌ها و معادن فرسوده و سنتی است و تنها چند واحد از آنها توانسته‌اند خود را با استانداردهای زیست‌محیطی مورد تایید مطابقت دهند. به همین دلیل به نظر می‌رسد جابه‌جایی باید به طور کل صورت گرفته و واحدها در محلی استقرار یابند که مطابق با استانداردهای فعلی باشد. علاوه بر آن منابع مورد استفاده کارگاه‌های شن و ماسه و خاک مورد نیاز آجرپزی‌ها به اتمام رسیده و باقی ماندن این واحدها در محلی فاقد منبع، توجیهی ندارد چراکه در حال حاضر نیز در حال استفاده از دیگر اراضی هستند که این امر با تخریب گسترده خاک و منابع طبیعی همراه است. این مقام مسوول همچنین اعلام کرد: حدود ۷۰ درصد از این واحدها به صورت غیرمجاز و در اراضی کشاورزی احداث شده‌اند. لاهیجان‌زاده در مقایسه میزان آلایندگی این واحدها با مراکزی مانند ذوب‌آهن، فولادمبارکه، نیروگاه و پالایشگاه اصفهان تاکید کرد: هر صنفی خود را از این اتهام مبرا می‌داند در حالی که چنانچه صنوف، موقعیت خود را با دیگر صنوف مقایسه کنند، برداشت‌های اشتباهی صورت خواهد گرفت. وی بیان داشت: تا دو سال آینده مشکل آلایندگی ذوب‌آهن و فولادمبارکه حل خواهد شد و به موازات آن باید مشکل دیگر آلاینده‌ها را نیز مرتفع کرد. رئیس سازمان حفاظت محیط زیست استان با اعلام اینکه جانمایی محل جدید از دو ماه پیش شروع شده و مطالعات آن نیز طی کمتر از هفت ماه خاتمه می‌یابد، یادآور شد: دولت به منظور رفع نگرانی صاحبان واحدها نسبت به انتقال سرمایه‌های خود تسهیلاتی را در نظر گرفته که ۱۰ سال معافیت مالیاتی را نیز شامل می‌شود. اما باید توجه داشت که مجوزهای برداشت از معادن یک‌ساله است و هرساله به تمدید نیاز دارد و چنانچه این اقدام صورت نگیرد، مجوز واحدها در دوره بعدی تمدید نخواهد شد.

نکته

درصد قابل توجهی از آلودگی هوای اصفهان ناشی از فعالیت معادن شن و ماسه و واحدهای آجرپزی در شرق اصفهان است چراکه این معادن هم‌اکنون بیش از ظرفیت و توان خود مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند که انتقال واحدهای مرتبط با آنها به محل جدید، می‌تواند اتخاذ رویکردهای جدید زیست‌محیطی را نیز به دنبال داشته باشد.

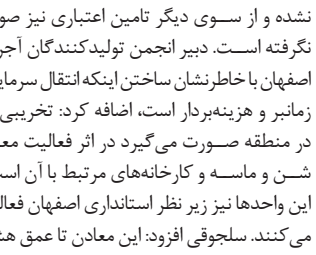

گزارش کوتاه

فرشته رضایی / گیلان

علت ۷۶ درصد از تصادفات عدم روشنایی مناسب جاده‌های گیلان است

آمار تلفات جاده‌ای در استان گیلان روند نگران‌کننده‌ای به خود گرفته است، آنچنان که تنها در مردادماه آمار کشته‌شدگان این استان به بیش از ۴۰ نفر رسیده و این یعنی زنگ خطر برای وضعیت ترافیکی استان.

اما دلیل و بروز تصادفات منشأ و سرفصل‌های مشخصی دارد که کارشناسان به مسائلی چون حادثه‌خیز بودن جاده‌های گیلان، عدم توجه رانندگان به هشدارها، عدم رعایت قوانین از سوی موتورسیکلت‌سواران و عابران پیاده اشاره می‌کنند. آنچه مسوولان اعلام می‌کنند، میزان نقاط حادثه‌خیز در جاده‌های گیلان است که حدود ۱۵۰ نقطه برآورد شده است.

با این حال وضعیت اصلاح نقاط حادثه‌خیز در گیلان، که استانی گردشگرپذیر است و یکی از اصلی‌ترین زیرساخت‌هایش باید راه‌های دسترسی باشد و امنیت مسافران و تسهیل سفر را در پی داشته باشد، چگونه است؟ خصوصاً در روستاها که نداشتن شانه خاکی و کم‌عرض بودن معبر در مقابل حجم بالای تردد خودروها شرایط مشکلی را برای شهروندان، به ویژه برای مسافرانی که با محیط ناآشنایند، به وجود می‌آورد.

پلیس راه گیلان از جمله راه‌های فرعی و پرخطر را محورهای زیباکنار، سنگر، چمخاله، سیاهکل به دیلمان، آستانه به کیاشهر، ماسوله، خلخال و پیربازار اعلام می‌کند و با اعزام روزانه نیروها و تیم گشتی محورها تلاش دارد از نظر ترافیکی این جاده‌ها را پوشش دهد و با تخلفات برخورد کند.

اما قبل از هر چیز خود کارشناسان امر به این نکته آگاهند که صرف وجود نیروی انسانی در جاده‌ها نمی‌تواند چاره کار باشد و باید ضمن بالا بردن فرهنگ ترافیک، به اصلاح جاده و نقاط حادثه‌خیز بپردازیم.

از سوی دیگر طبق اطلاع‌رسانی قبلی پلیس راهنمایی و رانندگی گیلان، ۵۰ نقطه حادثه‌خیز هم در داخل شهرهای گیلان وجود دارد که باید برای رفع آنها چاره‌جویی شود.

سرهنگ سیری سرپرست پلیس راه گیلان در ارتباط با آخرین وضعیت تصادفات در جاده‌های گیلان می‌گوید: وضعیت جاده‌های گیلان از لحاظ وقوع تصادفات، با توجه به اطلاع‌رسانی‌ای که هفته قبل نسبت به این ماجرا شده، بهتر شده و تا حدی حساسیت‌ها بالاتر رفته است.

وی می‌افزاید: یکی از عمده‌ترین دلایل وقوع تصادفات عدم وجود حساسیت‌ها در بین رانندگان است که متاسفانه خطر را احساس نمی‌کنند. به عنوان مثال هم‌اکنون برخی از بیماری‌ها هستند که افراد جامعه نسبت به آن حساسیت داشته و بسیاری از مسائل را راجع به آن رعایت می‌کنند. همچنین وقتی افراد سوار هواپیما می‌شوند مسائلی چون بستن کمربند ایمنی را رعایت می‌کنند. اما متاسفانه در مورد رانندگی در جاده‌ها این دقت و حساسیت وجود ندارد و تا زمانی که تفهیم خطر را در جامعه جا نیندازیم، افزایش وقوع این اتفاقات و تصادفات در جاده‌ها ادامه خواهد داشت.

اما آیا نقاط حادثه‌خیز هم در رشد تصادفات نقش چشمگیری دارند یا خیر؟ سرهنگ سیری در پاسخ به این سوال می‌گوید: جاده‌های گیلان مملو از مشکلات جاده‌ای است و به هیچ عنوان با حجم بالای تردد در استان سنخیت ندارد. چون ظرفیت جاده‌های ما بسیار پایین است و یکی از استانداردها این

است که مسیرهای رفت و برگشت جاده‌ها جدا از هم باشد اما بیش از ۹۰ درصد جاده‌های ما این شرایط را ندارد. به همین خاطر رانندگان ما باید حادثه‌خیز بودن جاده‌های گیلان را درک کنند.

وی در مورد تعداد این نقاط گفت: حدود ۱۵۰ نقطه حادثه‌خیز در گیلان وجود دارد که بر اساس نظرات کارشناسان ما، راه و ترابری و حمل و نقل است و به ترتیب اولویت و اعتباراتی که برای مجریان وجود دارد، نسبت به اصلاح یا حذفش اقدام می‌شود.

اما به اعتقاد برخی، تعداد نقاط حادثه‌خیز کمتر از تعداد ذکر شده است. سرپرست پلیس راه گیلان در این ارتباط هم گفت: ما برای خطرپذیر بودن تک‌تک نقاط حادثه‌خیز دلیل کارشناسی داریم. چون ما همیشه به صحنه تصادفات می‌رویم و برآورد می‌کنیم که چند درصد از تصادفات به خاطر ناایمن بودن راه و چند درصد به خاطر بی‌دقتی راننده یا خودرو است ولی خب، دلیل متفاوت بودن این اعداد و ارقام به این خاطر است که ما راه‌های فرعی و اصلی را با هم لحاظ می‌کنیم. مثلاً ممکن است ما نقطه درجه سه را هم خطرپذیر بدانیم اما فلان مسوول اجرایی فعلاً آن را در اولویت قرار ندهد یا اصلاً جزء نقاط خطرپذیر محسوب نکند.

وی در مورد آخرین آمار وقوع تصادفات هم تصریح کرد ۶۴ درصد از تصادفات در محورهای فرعی و روستایی اتفاق افتاده و ۷۷ درصد از حجم تصادفات هم علتش موتورسواران و عابران پیاده بودند.

اما آخرین بررسی‌های کارشناسان پلیس راه گیلان حکایت از عدم روشنایی مناسب در جاده‌ها دارد.

سرهنگ سیری در این ارتباط می‌گوید: ۷۶ درصد از کشته‌های ما در آبان‌ماه در زمان تاریکی هوا تصادف کرده‌اند که این نشان می‌دهد، جاده‌های ما در بسیاری از نقاط با فقدان روشنایی مناسب مواجه است که یکی از دلایل مهم مرگ ۷۶ درصد از انسان‌های بی‌گناه در مسیر جاده‌های گیلان بوده است.

عضو کمیسیون عمران مجلس هم در این رابطه گفت: طبق برنامه چهارم توسعه باید حدود ۲۳۰۰ نقطه حادثه‌خیز رفع شود، اما این کار انجام نشد.

یادداشت

وحید قرایی/کرمان

زلزله و توفان در ریگان

هنوز یک ماه از زلزله ۶/۵ ریشتری در شهرستان ریگان و تخریب تعدادی از روستاهای این شهرستان نگذشته بود که توفان شن این بار شهر ریگان را مورد هدف قرار داد.

اگرچه توفان شن در منطقه‌ای مانند ریگان اتفاقی عادی محسوب می‌شود اما توانست کلکسیون حوادث طبیعی از خشکسالی و زلزله تا توفان شن را برای این منطقه واقع در جنوب استان کرمان کامل کند. سرعت این توفان شن ۷۰ کیلومتر در ساعت برآورد شد و به گفته مسوولان شهری حداقل یک میلیارد ریال به پارک‌ها و تاسیسات شهر ریگان خسارت وارد کرد. البته بر اثر توفان برق شهر نیز ساعاتی با قطعی مواجه شد که بلافاصله این مشکل به وسیله ماموران اتفاقات برق برطرف شد. بنا به گزارش‌های رسیده بیشترین خسارات وارده بر اثر توفان شن به تاسیسات برق بوده است که به گفته مدیر اداره برق ریگان این خسارات یک میلیارد و ۶۰۰ میلیون ریال برآورد شده است. از سوی دیگر بخش کشاورزی ریگان نیز از این توفان خساراتی دید و مزارع، چاه‌ها و قنوات در روستاها دچار شن‌گرفتگی شدند. در بخش حمل و نقل نیز این توفان موجب گرفتگی دهانه پل‌ها شد و عبور و مرور در مسیر ریگان- ایرانشهر برای ساعاتی به کندی صورت گرفت. در همین حال رئیس جمعیت هلال احمر استان کرمان گفت: توفان شن در منطقه ریگان امری عادی است، مردم به آن عادت دارند و چندین بار در سال اتفاق می‌افتد. کاووس محمودی تصریح کرد: این توفان مشکلی برای زلزله‌زدگان و ساکنان ریگان به وجود نیاورد و اوضاع در منطقه عادی بود. همه اینها در حالی است که در کمتر از یک ماه گذشته ریگان حداقل ۱۳۰ بار دچار پس‌لرزه‌های ناشی از زمین‌لرزه ۶/۵ ریشتری این منطقه شده است. مهر هم گزارش داده است با وجود افت شدید دمای هوا در شرق کرمان همچنان پنج هزار دانش‌آموز این شهرستان در فضای باز درس می‌خوانند. از دیگر سو با وجود تخریب ۲۰ تا ۱۰۰ درصدی ۱۸۰۰ واحد مسکونی هنوز کار اسکان موقت در این شهرستان انجام نشده و در صورت بروز زمین‌لرزه‌ای قوی این سازه‌های غیرمستحکم برای مردم خطرساز خواهند شد.